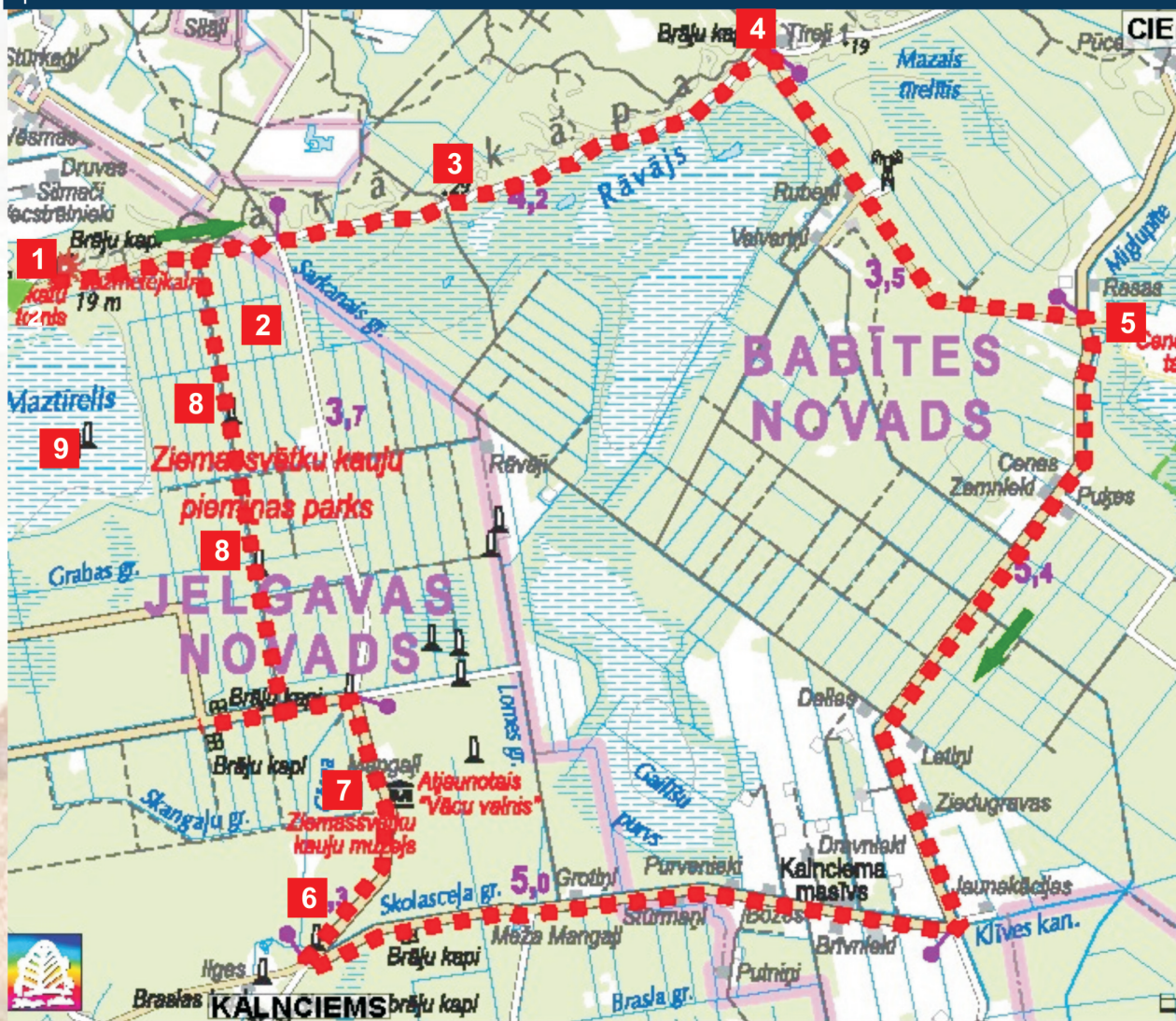

Maršruts „Ziemassvētku kauju piemiņas vietas”

Maršruts ved pa Ziemassvētku kauju piemiņu vietām, kur pagājušā gadsimta pirmajā pusē notika vienas no lielākajām Eiropas kaujām, iepazīstinot ar minēto kauju lieciniekiem – pieminekļiem, cīņu vietām, fortifikāciju paliekām, karavīru atdusas vietām un muzeju. Dabas mīļotājiem ieteicams iziet Cenas tīreļa laipu taku, kurā var ieraudzīt ne tikai skaistos purva ezerus, bet arī redzamas Pirmā pasaules kara ceļa paliekas.

▶ Vēlamais sākuma punkts ● Maršruts ← Vēlamais kustības virziens 1 Apskates objekts

Sākums:
Ložmetējkalns

Galapunkts:
Ložmetējkalns

Garums:
~ 35 km

Aptuvenais veikšanas laiks:
Kopā ar Ziemassvētku kauju muzeja un Cenas tīreļa laipas apmeklējumu: 4 - 8 stundas

Ceļa segums:
Meža (100%)
Grants (100%)

Grūtības pakāpe:
Vidēji grūtības-grūts (atkarībā no ceļa stāvokļa dažādos gadalaikos).

Maršruta raksturojums:

Maršruts piemērots aktīviem braucējiem, kurs nebaida grants seguma un smilšaini ceļi, un nomaļas ietves.

Maršruts:

Ložmetējkalns - Tīreļu brāļu kapi - Cenas tīreļa taka - Kalnciema masīvs - Ziemassvētku kauju muzejs - Smilšu stiga - Ložmetējkalns

Ieteicamais laiks:
Maijs - septembris

Loģistika

Maršruts ir apļveida, tādēļ to var sākt/beigt jebkurā citā tā punktā vai savienot ar citiem maršrutiem. Taču visērtāk to sākt pie Ložmetējkalna, kur ir izveidots autostāvlaukums. Maršruts domāts tiem, kas paši transportē (ar auto) savus velosipēdus līdz maršruta starta punktam.

Nokļūšana sākumpunktā:

Ar automašīnu vai velosipēdu

Der zināt:

Vēlams līdzīgi paņemt GPS, kas palīdzēs orientēties daudzo meža ceļu tīklojumā. Atsevišķas vietas pēc lielām lietavām var būt grūtāk braucamas. Kalnciema masīva apkārtnē ir ap 1 km smilšains ceļa posms, kur velosipēdu visdrīzāk būs jāstumj pie rokas. Pirms brauciena ir vērts ieskatīties vēsturiskos aprakstos par Pirmā pasaules kara laika norisēm, un vēlreiz pārlasīt A.Grīna romānu "Dvēseļu putenis". Ir vērts izmantot vietējo gidu pakalpojumus. Par to pieejamību interesēties Jelgavas reģionālajā tūrismu centrā.

Alternatīvas:

Var apvienot arī ar maršrutu "Pamītiskā Tīreļu līdzenuma ceļiem un takām". kā maršruta sākumpunktu var izvēlēties Ziemassvētku kauju muzeju, kur ir pieejams arī autostāvlaukums.

1 **Ložmetējkalnā** ir izveidota piemiņas vieta latviešu strēlniekiem un atjaunots skatu tornis. No tā labi redzams Maztīreļa purvs ar bijušo vācu šaursliežu dzelzceļa līnijas vietu, kas to šķērso Ziemeļu - Dienvidu virzienā, iezīmējot purvā garāku koku rindu.

2 **Ziemassvētku kauju piemiņas vieta.** Vietas, kur Pirmā pasaules kara laikā 1916. gada nogalē notika Ziemassvētku kaujas starp Krievijas un Vācijas karaspēku, kurās Krievijas armijas pusē cīnījās un krita vairāki tūkstoši latviešu karavīru. Ziemassvētku kauju vietās iespējams apskatīt piemiņas akmeņus, kas uzstādīti visu latviešu strēlnieku pulcēšanās vietās pirms Ziemassvētku kaujām. Apmēram 700 metru attālumā no "Mangalu" mājām atrodas 1. latviešu strēlnieku brigādes vācu frontes pārrāvuma vieta, kur 1917. gada 5. janvārī (1916. gada 23. decembrī pēc vecā stila) iesākās Ziemassvētku kaujas. Par godu šim notikumam frontes pārrāvuma vietā uzstādīta piemiņas zīme - koka zobens. Savukārt Ložmetējkalnā 2005. gadā AS "Latvijas Valsts meži" uzbūvējusi jaunu skatu torni.

3 **Garā kāpa.** Par Garo kāpu sauc Nordeķu-Kalnciema kāpu grēdas rietumdaļu. Šajā daļā raksturīgā kāpas ainava ir rets priežu mežs kāpā un biežāks priežu-bērzu vai priežu mežs tās piekāvē. Kāpas augstums ir ļoti atšķirīgs, bet piekāve gandrīz visā garumā ir vienā augstumā - 8-9 m virs jūras līmeņa ziemēpusē un 10-11 m dienvidpusē.

4 **Tīreļu jeb Antiņu brāļu kapi** ir lielākie Pirmā pasaules kara laikā brāļu kapi Latvijā. Tajos atdusas 1800 latviešu strēlnieki un pagājušā gadsimta 30. gados pārapbedītie ap 2000 karavīru, kas dienējuši dažādās Krievijas armijas daļās. Kapu centrā uzstādīts piemineklis. Netālu no kapiem redzami arī labi saglabājušies zemnīcu un ierakumu apveidi. Tāpat līdz mūsdienām saglabājusies betonētā medikamentu noliktava netālu no Antiņu mežsarga mājām (tag. Tīreļu mājas), kas tika ierīkota lazaretēs vajadzībām.

5 **Cenas tīrelis, laipu taka.** Viens no lielākajiem Latvijas purvu masīviem starp Babītes ezeru un Olaini, kura lielākā daļa ir un joprojām tiek izstrādāta kūdrā. Relatīvi mazskarta ir purva ziemeļu daļa, kurā izveidojies izcils ezeriņu komplekss un sūnu purva ainavas. Cenas tīrelis ir arī viens no retajiem Latvijas purviem, kurā vienlaikus ir novērojama gan rietumu, gan austrumu tipa purva ainava. Nozīmīga vairāku aizsargājamo putnu sugu dzīves vieta. Cenas tīrēli ir izveidota dabas taka un skatu tornis, kas atrodas tīreļa rietumu pusē, ap 5 km garās lokveida takas vidusdaļā. No tās redzams plašs purva masīvs, kā arī Pirmā pasaules kara laikā celtais kara ceļš, ko iezīmē lielāku priežu "aleja". Blakus tornim atrodas minētā ceļa mūsdienās veidots fragments

6 **Piemiņas akmens,** kas vēsta, ka šajā vietā Ziemassvētku kauju laikā ievainots kapteinis Fricis Briedis. Mazliet tālāk ceļa rietumu pusē mežā aplūkojama **vācu baterijas vieta.**

7 **Ziemassvētku kauju muzejs "Mangalos".** Mangalu mājās atrodas Latvijā lielākās kauju vietu makets. Apskatāmi Baltijs reģionam unikāli 1. Pasaules kara lauka fortifikācijas elementi, kas saistīti ar leģendārajām Ziemassvētku kaujām: autentiskā vietā rekonstruēts nocietinājumu sistēmas posms - blindāža un daļa no vācu aizsardzības pirmās līnijas - t.s "Vācu valņa". Te var doties pārgājienos ar/bez gida pavadībā, apmeklēt Ziemassvētku kauju muzeju Mangalu mājās, piedalīties tematiski izglītojošos pasākumos un kauju imitācijās. Muzeja apmeklējumu ieteicams iepriekš pieteikt. +371 28349259. Darba laiks: 10:00-16:00 (3,4,5,6,7), pirmdienās, otrdienās un svētku dienās - slēgts

8 **Pieminekļi.** Pa ceļam no Mangaliem līdz Ložmetējkalnam Smilšu stigas malā aplūkojami trīs pieminekļi, kas veltīti 5. Zemgales, 7. Bauskas pulkam, 8. Valmieras

pulkam. 7. Bauskas un 8. Valmieras latviešu strēlnieku pulkam 1916. g. 24. decembra uzbrukumā izdevās ievirzīties ienaidnieka aizmugurē un tur nostiprināties. No šī ieņemtā placdarma 25. decembrī sākās uzbrukums Kalnciema virzienā, kura rezultātā tika ieņemts Ložmetējkalns. 5. Zemgales latviešu strēlnieku pulks cīnījās pie Ložmetējkalna 1917. g. janvāra kaujās, kad vācieši vairākas dienas centās atgūt Ziemassvētku kaujas zaudētās pozīcijas. 17. janvārī krievu pulki atkāpās un vācieši triecienā atgriezās. 3. Sibīrijas pulka strēlnieku daļas no 5. Zemgales latviešu strēlnieku pulka. Tomēr latviešu strēlnieki atsita sīvas vācu uzbrukumus un piespieda pretinieku atkāpties.

9 **Maztīrelis.** Neliels augstā tipa purvs (1,6 x 2 km), kurā 1. Pasaules kara laikā norisinājās sīvas kaujas. Purvā (no Ložmetējkalna skatu torņa) saskatāma kādreizējā vācu šaursliežu dzelzceļa līnijas vieta.

TŪRISMA PAKALPOJUMI

🏠 Naktsmītnes:

Naktsmītnes: Tuvākā naktsmītne pie Tīreļiem viesu nams „Aitiņlauvas” (~3,5 km no skatu torņa Ložmetējkalnā, Rīgas - Liepājas šosejas 22.km), +371 29160393.

📍 Maltītes ieturēšanas vietas:

Tuvākās ēdināšanas vietas atrodas pie Tīreļiem - viesu nams „Aitiņlauvas” (~3,5 km no skatu torņa Ložmetējkalna), tādēļ jāpdomā par līdzi ņemamu maltīti.

Labiekārtotas atpūtas vietas:

Pie Ziemassvētku kauju muzeja un skatu torņa Ložmetējkalnā.

📍 Tūrisma informācija:

Jelgavas reģionālais tūrisma centrs
www.visit.jelgava.lv,
tic@tornis.jelgava.lv,
Jelgava, Akadēmijas iela 1,
☎(+371) 63005447.

Gidu tālruņu numuri:

ir pieejami gida pakalpojumi. Par pieejamību interesēties Jelgavas reģionālajā tūrisma centrā.